

دعاوی طلاق

در رویه دادگاهها

(با اضافات و الحاقات)

گروه پژوهشی
انتشارات چراغ دانش

فهرست کلی

مقدمه.....	۱۵
معرفی و نمونه دادخواست دعاوی طلاق.....	۱۷
معرفی دعاوی طلاق.....	۱۹
مبحث اول: معرفی انواع دعاوی طلاق.....	۱۹
مبحث دوم: معرفی انواع طلاق.....	۲۵
مبحث سوم: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به دعاوی خانوادگی.....	۲۷
دعاوی طلاق در آراء دیوان عالی کشور.....	۳۵
مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور.....	۳۷
مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور.....	۳۹
دعاوی طلاق در آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر.....	۷۲
دعاوی طلاق در نشست‌های قضائی.....	۱۰۴
دعاوی طلاق در نظریه‌های مشورتی.....	۲۶۰
دعاوی طلاق در قوانین و مقررات قانونی.....	۳۲۴
از قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱.....	۳۲۶
آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده ۱۳۹۱.....	۳۴۱
قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳.....	۳۵۷
آیین‌نامه قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳.....	۳۶۷
از قانون مدنی.....	۳۷۰
منابع و مأخذ.....	۳۷۶

فهرست جزئی

مقدمه.....	۱۵
معرفی و نمونه دادخواست دعاوی طلاق.....	۱۷
معرفی دعاوی طلاق.....	۱۹
مبحث اول: معرفی انواع دعاوی طلاق.....	۱۹
گفتار اول: دعاوی طلاق به درخواست زوج.....	۱۹
گفتار دوم: دعاوی طلاق به درخواست زن (زوجه).....	۲۱
گفتار سوم: توافق زوجین برای طلاق.....	۲۳
مبحث دوم: معرفی انواع طلاق.....	۲۵
گفتار اول: طلاق رجعی.....	۲۵

۲۵	گفتار دوم: طلاق بائن .....
۲۵	گفتار سوم: طلاق خلع .....
۲۶	گفتار چهارم: طلاق مبارات .....
۲۶	گفتار پنجم: سه طلاق .....
۲۷	مبحث سوم: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به دعاوی خانوادگی .....
۲۷	گفتار اول: صلاحیت ذاتی محاکم در رسیدگی به ادعای خانواده .....
۲۸	گفتار دوم: صلاحیت محلی محاکم در رسیدگی به دعاوی خانواده .....
۲۹	دادخواست صدور گواهی عدم امکان سازش (طلاق توافقی) .....
۳۰	دادخواست طلاق از طرف زوج (شوهر) .....
۳۱	دادخواست تنفیذ طلاق منعقد در کشور خارجی .....
۳۲	نمونه متن سند اقرار به بذل مهریه .....
۳۳	نمونه متن سند وکالت طلاق .....
۳۵	دعاوی طلاق در آراء دیوان عالی کشور.....
۳۷	مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور .....
۳۷	۱. تجویز ازدواج مجدد در صورت عدم ایفای وظایف زناشویی از سوی زوجه .....
۳۷	۲. رد دادخواست صدور گواهی عدم امکان سازش قابل پژوهش .....
۳۸	۳. کلیه دعاوی مربوط به طلاق قابل رسیدگی فرجامی می‌باشند. ....
۳۹	مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور .....
۳۹	۱. امکان رجوع زوج از وکالت در طلاق به زوجه .....
۴۰	۲. تکلیف دادگاه در تقاضای طلاق به علت اعتیاد زوج .....
۴۰	۳. توکیل وکالت در طلاق اعطائی به زوجه .....
۴۲	۴. داوری در طلاق .....
۴۳	۵. دعاوی فسخ نکاح به دلیل پنهان کردن ازدواج قبلی .....
۴۴	۶. طلاق به دلیل ازدواج مجدد زوج .....
۴۵	۷. درخواست طلاق به دلیل غیبت زوج .....
۴۸	۸. درخواست طلاق به دلیل عسر و حرج .....
۴۹	۹. اختصاص تعیین نحله یا اجرت‌المثل به طلاق به درخواست زوج .....
۵۰	۱۰. بانن بودن طلاق ناشی از عسر و حرج زوجه .....
۵۱	۱۱. صدور رأی به طلاق بدون اخذ نظریه داوران .....
۵۲	۱۲. اعتبار وکالت رسمی تام‌الاختیار زوج به زوجه .....
۵۴	۱۳. شرایط تنفیذ طلاق صادره در خارج از کشور .....
۵۶	۱۴. اثر توافق زوجین در خصوص امور مالی .....

۱۵. دادگاه صالح رسیدگی به دعوای بطلان طلاق ..... ۵۸.
۱۶. دادگاه صالح رسیدگی به دعوای صدور گواهی عدم سازش در موردی که زوج در زندان است..... ۵۹.
۱۷. دلالت اعطای وکالت در طلاق اعم از مبارات و خلع به حق قبول ما بذل..... ۵۹.
۱۸. اثر ادعای رجوع در طلاق از نوع بائن یائسه ..... ۶۱.
۱۹. صحت وکالت در طلاق به زوجه با حق توکیل به غیر ..... ۶۳.
۲۰. بی احترامی و فشار روحی زوجه از مصادیق عسر و حرج ..... ۶۶.
۲۱. لزوم تعیین اموال موضوع کارشناسی در تنصیف دارایی زوج در دعوای طلاق ..... ۶۸.
- دعاوی طلاق در آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر..... ۷۲**
۱. امکان رجوع در طلاق خلع در صورت رجوع از بذل ..... ۷۴.
۲. تعیین داور توسط دادگاه در دعوای طلاق ..... ۷۶.
۳. شرایط رسیدگی به دعوای طلاق مطروحه از سوی زوجه ..... ۷۷.
۴. اثر شرط وکالت در طلاق زوجه ..... ۷۸.
۵. ایراد ضرب ساده مجوز طلاق نیست..... ۸۰.
۶. اثر شرط واگذاری حق طلاق به زوجه ..... ۸۲.
۷. مصادیق عسر و حرج زوجه برای صدور حکم طلاق ..... ۸۳.
۸. استحقاق زوجه به دریافت تمام مهریه ..... ۸۵.
۹. عدم قابلیت اجرایی رأی دادگاه خارجی دایر بر طلاق ..... ۸۷.
۱۰. ضمانت اجرای عدم معرفی داور در دعوای طلاق ..... ۸۸.
۱۱. عدم امکان تفویض حق طلاق به زوجه ..... ۸۹.
۱۲. تقاضای طلاق به لحاظ روابط نامشروع زوج ..... ۹۲.
۱۳. اثر قرار رد دعوای طلاق ..... ۹۳.
۱۴. درج میزان بذل در حکم دادگاه در مورد طلاق خلع ..... ۹۴.
۱۵. عدم پرداخت هزینه دآوری در طلاق ..... ۹۶.
۱۶. عدم تعیین داور از سوی خواهان دعوای طلاق ..... ۹۷.
۱۷. عدم تعیین داور توسط زوجین ..... ۹۸.
۱۸. شرط رجوع زوج در طلاق خلع ..... ۹۹.
۱۹. طرح همزمان دعوای الزام به تمکین و طلاق ..... ۱۰۰.
۲۰. ضمانت اجرای عدم تودیع دستمزد داور در دعوای طلاق ..... ۱۰۲.
- دعاوی طلاق در نشست‌های قضائی..... ۱۰۴**
۱. واخواهی زوج از حکم غیابی طلاق ..... ۱۰۶.
۲. اصلاح رأی طلاق خلعی ..... ۱۰۷.
۳. تصمیم دادگاه تجدیدنظر در مواردی که در مرحله بدوی به خواسته خواهان توجهی نشده ..... ۱۰۹.

۴. تعیین حقوق مالی زوجه در دادگاه تجدیدنظر در صورت صدور گواهی عدم امکان سازش ۱۱۰
۵. اعتراض به رأی دادگاه بدوی به لحاظ عدم اتخاذ تصمیم در خصوص مسائل مالی ۱۱۲
۶. مرجع تجدیدنظر آرای صادره مربوط به اصل نکاح، طلاق، نسب و حجر ۱۱۳
۷. اجرای گواهی عدم امکان سازش ۱۱۵
۸. اعتبار گواهی عدم امکان سازش ۱۱۶
۹. قابلیت فرجام‌خواهی گواهی عدم امکان سازش ۱۱۷
۱۰. طرح مجدد دعوای طلاق به علت سوء رفتار و معاشرت بعد از صدور قرار رد واجد اعتبار امر مختومه نیست ۱۱۸
۱۱. اعتبار امر مختوم در خصوص طلاق ۱۱۹
۱۲. مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش و عدم امکان اجرای آن در خارج از مهلت مقرر قانونی ۱۲۰
۱۳. تقاضای صدور اجرائیه جهت دریافت مهر پس از انصراف زوج از طلاق زوجه ۱۲۰
۱۴. نحوه اجرای گواهی عدم امکان سازش در صورت امتناع زوج از اجرای آن ۱۲۱
۱۵. الزام به اجرای صیغه طلاق با تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش ۱۲۲
۱۶. تفویض اجرای صیغه طلاق به دفترخانه از دفتر دادگاه ۱۲۴
۱۷. دادخواست زوجه علیه زوج جهت تهیه مسکن مناسب ۱۲۵
۱۸. مرجع صالح رسیدگی به دعوای مطالبه مهر و صدور گواهی عدم امکان سازش ۱۲۶
۱۹. مرجع صالح رسیدگی به دعوای اصل نکاح و طلاق ۱۲۷
۲۰. مرجع صالح برای دعوای استرداد جهیزیه ۱۲۹
۲۱. مرجع صالح رسیدگی به دعوای متعدد خانوادگی با توجه به متفاوت بودن محل سکونت زوجین ۱۳۰
۲۲. طرح دعوای خانوادگی در شوراهای حل اختلاف ۱۳۲
۲۳. مرجع صالح رسیدگی به دعوای ناشی از تبعات طلاق صوری ۱۳۵
۲۴. امکان درخواست گواهی عدم امکان سازش از سوی وکیل به وکالت از هر دو طرف ۱۳۷
۲۵. جواز وکالت مطلق زوج به زوجه در طلاق ۱۳۸
۲۶. تقدیم دادخواست جهت مطالبه نصف دارایی زوج توسط زوجه قبل از طلاق ۱۳۹
۲۷. تکلیف دادگاه در صورت توافق زوجین و انصراف از طلاق در مرحله تجدیدنظر ۱۴۱
۲۸. چگونگی اجرای حکم غیابی ۱۴۲
۲۹. تفاوت حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش ۱۴۳
۳۰. دادگاه در طلاق‌های توافقی اجازه طلاق صادر می‌کند ۱۴۴
۳۱. اثر امتناع زوج از حضور در دفترخانه جهت طلاق ۱۴۴
۳۲. تقاضای مطالبه اجرت‌المثل ایام زوجیت ۱۴۵
۳۳. سلب حضانت از زوجه توسط زوج با وجود توافق قبل از طلاق ۱۴۶
۳۴. رسیدگی به دعوای خانوادگی زوجین که مقیم خارج از کشور هستند ۱۴۷

۳۵. گواهی عدم امکان سازش در امور مالی و غیرمالی ۱۴۸
۳۶. درخواست ابطال صیغه طلاق اجرا شده به صورت وکالتی از سوی زوج ۱۴۹
۳۷. اصلاح دادخواست طلاق باین به خلع و تشریفات اجرای آن ۱۵۰
۳۸. درخواست صدور حکم طلاق با استناد به شروط مندرج در عقدنامه با منشأ خلاف واقع ۱۵۱
۳۹. طلاق زن در مدت عادت زنانگی یا در حال نفاس صحیح نیست ۱۵۳
۴۰. پس از صدور گواهی عدم امکان سازش احدی از آنان از طلاق پشیمان شود ۱۵۴
۴۱. جزای شرط مصرح در عقد ازدواج ۱۵۵
۴۲. مجنون دائمی قابلیت صحتی برای ازدواج ندارد. ۱۵۷
۴۳. وضعیت حقوقی نکاح دوم زنی که پس از عده طلاق ازدواج کرده و حکم طلاق نقض شود ۱۵۸
۴۴. عدم مراجعه به دفترخانه جهت اجرای طلاق ۱۵۸
۴۵. جواز توارث در ایام عده فسخ نکاح و طلاق ۱۵۹
۴۶. جنبه اعلامی یا اجرایی داشتن حکم طلاق ۱۶۰
۴۷. رجعی یا باین بودن حکم طلاق به استناد عسر و حرج ۱۶۱
۴۸. تعیین داور در صورتی که زوج مجهول‌ال‌مکان باشد. ۱۶۲
۴۹. دادخواست طلاق از سوی زوج و اعلام اعسار از پرداخت حقوق مالی ۱۶۳
۵۰. عدم حضور زوجه برای معرفی به پزشکی قانونی جهت انجام تشریفات قبل از صدور حکم طلاق. ۱۶۴
۵۱. حق رجوع برای مرد در طلاق خلع در صورت رجوع زن به عوض ۱۶۵
۵۲. راهکار قانونی برای حل معضل عدم ثبت طلاق رجعی از سوی دفترخانه‌ها ۱۶۶
۵۳. رعایت تشریفات در دعاوی خانوادگی ۱۶۸
۵۴. محکومیت زوج به پرداخت نفقه و مهر و جهیزیه در صورت تقاضای طلاق از سوی زوجه ۱۶۹
۵۵. توافق در طلاق به استناد جنون زوج ۱۶۹
۵۶. طلاق زوجه به جهت عسر و حرج ۱۷۰
۵۷. درخواست طلاق زن به استناد وکالت‌نامه رسمی ۱۷۱
۵۸. حق طلاق زن در صورت ازدواج مجدد مرد با مجوز دادگاه ۱۷۲
۵۹. ماهیت طلاق حاکم یا طلاق قضائی ۱۷۳
۶۰. طرح دعاوی مجدد جهت تنفیذ حکم طلاقی که در خارج از کشور جاری شده ۱۷۵
۶۱. امکان واگذاری داور در امر طلاق به مؤسسات دولتی و خصوصی ۱۷۶
۶۲. الزام به حضور داوران در همه انواع طلاق ۱۷۶
۶۳. اثبات ادعای رجوع در طلاق رجعی ۱۷۷
۶۴. ایجاد مزاحمت زوج برای زوجه بعد از طلاق رجعی و سپری شدن سه‌ماهه طهر ۱۷۸
۶۵. تحلیلی در انواع طلاق ۱۷۸
۶۶. ماهیت طلاقی که دادگاه با احراز عسر و حرج یا به علت تخلف زوج از شرایط ضمن عقد صادر ۱۸۱

۶۷. طلاق قضائی غیر رجعی در حکم بائن است. ۱۸۱
۶۸. جواز احکام صادره طلاق در محاکم کشورهای خارجی و نحوه اجرای آن ۱۸۳
۶۹. اثر طلاق در استرداد هدایای مربوط به زوجین ۱۸۴
۷۰. قانون حاکم بر احوال شخصیه زن ایرانی که دارای شوهر خارجی است ۱۸۶
۷۱. تکلیف طلاق ثبت شده در دفترخانه پس از رجوع به عوض در طلاق خلع ۱۸۷
۷۲. تحقق وکالت در طلاق زوجه به استناد شرایط ضمن عقدنامه ۱۸۸
۷۳. ضرورت تعیین داور برای زوج غایب در پرونده طلاق ۱۸۹
۷۴. تعیین داور در دعوای طلاق به لحاظ عسر و حرج ۱۹۱
۷۵. تعیین داور در طلاق به درخواست زوجه ۱۹۲
۷۶. ابقای حق وکالت در طلاق برای زوجه پس از رجوع زوج در طلاق رجعی ۱۹۲
۷۷. اعطای وکالت مطلق در طلاق ۱۹۵
۷۸. بار اثبات دعوا در مورد مدخوله یا غیر مدخوله بودن زوجه ۱۹۶
۷۹. قبول بذل حق و حقوق زوجه در صدور حکم طلاق غیابی ۱۹۶
۸۰. تأثیر بذل کلی یا جزئی از حقوق زوجه در هنگام اجرای صیغه طلاق ۱۹۷
۸۱. امتناع زوج از حضور در دفترخانه ۱۹۸
۸۲. تفویض اجرای صیغه طلاق به دفترخانه ۱۹۹
۸۳. تکلیف دادگاه نسبت به وقوع طلاق‌های غیررسمی ۲۰۱
۸۴. انصراف یکی از زوجین پس از صدور حکم طلاق توافقی ۲۰۲
۸۵. طلاق در صورت عدم امکان اجبار زوج به پرداخت نفقه ۲۰۲
۸۶. اجرای صیغه طلاق و تأدیه حقوق شرعی و قانونی ۲۰۴
۸۷. قابل تجدیدنظر بودن آرای صادره در مورد طلاق ۲۰۵
۸۸. حکم طلاق غیابی ۲۰۶
۸۹. اجرای حکم طلاق غیابی با اخذ تأمین ۲۰۹
۹۰. وجه تمایز طلاق در صورت مجهول‌المکان و غایب مفقودالثر بودن زوج ۲۱۰
۹۱. اقامه دعوای الزام به ثبت واقعه طلاق با توجه به احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در محاکم ۲۱۱
۹۲. ضرورت وجود کراهت و عدم استمرار رابطه زوجیت در طلاق خلع ۲۱۲
۹۳. صدور حکم قبلی به رد یا بطلان دعوای طلاق به لحاظ عسر و حرج مانع از طرح دعوای طلاق خلع نیست ۲۱۵
۹۴. آثار وکالت در توکیل تفویضی به زوجه پس از حکم طلاق رجعی ۲۱۶
۹۵. طلاق معلق به شرط ۲۱۷
۹۶. اجرای صیغه طلاق به صرف گواهی ۲۱۸
۹۷. سلب حق رجوع به زوجه در ایام عده در طلاق رجعی ۲۱۹

۹۸. ازدواج در ایام عده وفات ۲۲۰
۹۹. محل سکونت زوجه در ایام عده ۲۲۱
۱۰۰. نگه داشتن عده همسر غایب مفقودالایر بدون تقاضای طلاق ۲۲۱
۱۰۱. صدور قرار ارجاع امر به داوری در پرونده‌های گواهی عدم امکان سازش ۲۲۳
۱۰۲. ازدواج دوم زوج و گواهی عدم امکان سازش ۲۲۴
۱۰۳. عدم حضور زوج در دفترخانه جهت اجرای صیغه طلاق پس از صدور گواهی عدم امکان سازش ۲۲۶
۱۰۴. تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش به لحاظ عسر و حرج و با توافق زوج ۲۲۷
۱۰۵. ضرورت اخذ نظر پزشکی قانونی مبنی بر عدم بارداری زوجه جهت صدور گواهی عدم امکان ۲۳۰
۱۰۶. معرفی زوجه به پزشکی قانونی و عدم ارائه گواهی عدم حمل ۲۳۱
۱۰۷. وضعیت گواهی عدم امکان سازش پس از رجوع زن به مهر ۲۳۱
۱۰۸. ارجاع دعوی خانواده به اداره بهزیستی ۲۳۲
۱۰۹. منظور از جهات شرعی در قانون اعتبار گواهی عدم امکان سازش ۲۳۳
۱۱۰. اعسار از پرداخت حقوق زوجه پس از صدور گواهی عدم امکان سازش ۲۳۳
۱۱۱. اعلامی بودن گواهی عدم امکان سازش ۲۳۴
۱۱۲. عطف به ماسبق شدن قوانین شکلی در رابطه با مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش ۲۳۶
۱۱۳. صدور گواهی عدم امکان سازش بدون ارجاع امر به داوری ۲۳۷
۱۱۴. عدم انتفای شروط ضمن عقد در صورت عدم ثبت گواهی عدم امکان سازش یا تعقیب موضوع در مهلت مقرر ۲۳۷
۱۱۵. تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش توسط همسر اول و دوم در صورت ازدواج زوج در زمان عده ۲۳۹
۱۱۶. اجرای بند «ب» قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش جهت اجرای صیغه طلاق ۲۴۰
۱۱۷. مطالبه خسارت دادرسی در دعاوی گواهی عدم امکان سازش ۲۴۲
۱۱۸. ضرورت اتخاذ تصمیم در خصوص امور مالی زوجین در صدور گواهی عدم امکان سازش ۲۴۴
۱۱۹. اصلاح رأی در مرحله تجدیدنظر نسبت به حل و فصل مسائل مالی و تکلیف سرپرستی فرزندان پس از طلاق ۲۴۴
۱۲۰. تفاوت گواهی عدم امکان سازش و حکم طلاق از لحاظ ماهیت ۲۴۶
۱۲۱. اعتراض به گواهی عدم امکان سازش غیابی ۲۴۷
۱۲۲. ماهیت حقوقی نحله ۲۴۸
۱۲۳. استحقاق زوجه به اجرت‌المثل در غیر موارد طلاق ۲۵۱
۱۲۴. مدعی و منکر در اثبات شرایط بند «الف» تبصره ۶ ماده واحده مربوط به طلاق ۲۵۱
۱۲۵. سلب حق حضانت در صورت ازدواج زن ۲۵۳
۱۲۶. توافق زوجین هنگام طلاق در خصوص حضانت فرزندان و صلح مهر ۲۵۵

۱۲۷. نفقه ایام گذشته اقارب ۲۵۶
۱۲۸. توافق زوجین در خصوص نفقه فرزندان در طلاق نامه ۲۵۷
- دعاوی طلاق در نظریه‌های مشورتی..... ۲۶۰**
۱. دادگاه صالح برای رسیدگی به دعاوی طلاق توافقی ۲۶۲
۲. میزان حق الوکاله دعاوی کیفری و دعاوی خانوادگی و دعاوی غیرمالی و میزان تمبر مالیاتی ۲۶۲
۳. موافقت قاضی مشاور شورای حل اختلاف با قرار عدم صلاحیت شورای، اظهارنظر در ماهیت دعوی نیست ۲۶۳
۴. حکم حضوری و غیابی ۲۶۳
۵. ضمانت اجرای عدم پرداخت هزینه دآوری از سوی خواهان طلاق ۲۶۳
۶. عدم اجرای آراء قابل فرجام فقط با رعایت تبصره‌های «الف» و «ب» ماده ۳۸۶ قانون آیین دادرسی مقدر است ۲۶۴
۷. حکم غیابی طلاق مشمول تبصره ۲ ماده ۳۰۶ ق.ا.د.م. مشمول حکم مزبور است. ۲۶۵
۸. همسر زوج مفقودالاثر با انقضای چهار سال می‌تواند درخواست طلاق نماید ۲۶۵
۹. زوج با وجود داشتن حکم طلاق می‌تواند تا انقضای مدت عده از اجرای آن خودداری کند. ۲۶۶
۱۰. اموالی نظیر ارث از شمول قاعده تعلق دارایی شوهر تا نصف به زوجه مطلقه خارج است ۲۶۶
۱۱. در غیبت زوج، برای ثبت طلاق ارائه شناسنامه زوج از ناحیه زوجه ضرورت ندارد. ۲۶۶
۱۲. تعیین داوران در امر طلاق الزامی است ۲۶۷
۱۳. شرط تنصیف دارایی در صورتی است که طلاق ناشی از تخلف زن نباشد. ۲۶۷
۱۴. در صورت رجوع زوجه به مابذل در طلاق خلع، چنانچه زوج متقابلاً رجوع نکند. ۲۶۸
۱۵. مادام که مهریه و نفقه زوجه پرداخت نشده ثبت طلاق مقدر نیست. ۲۶۸
۱۶. در صورت غایب بودن زوج یا زوجه ارجاع به داوری منتفی است. ۲۶۹
۱۷. گواهی اسکان زوجه مطلقه رجعیه در خانه مشترک وقتی است که زوجه قبلاً در منزل مشترک بوده است. ۲۷۰
۱۸. در طلاق رجعی، زوج حق دارد بدون حضور زوجه، نسبت به رجوع اقدام کند. ۲۷۰
۱۹. دادگاه در صورت احراز وقوع طلاق در خارج از دادگاه، حاکم به وقوع آن خواهد داد. ۲۷۱
۲۰. کراهت زوجه به تنهایی موجب عسر و حرج برای طلاق نیست. ۲۷۱
۲۱. تعیین داور زن برای اجرای مقررات مربوط به طلاق بلاشکال است. ۲۷۲
۲۲. ید زوجین نسبت به اموال مشترک امانی است. ۲۷۲
۲۳. حکم قطعی طلاق لازم‌الاجراست ولی گواهی عدم امکان سازش تابع شرایطی است. ۲۷۳
۲۴. نشوز زوج در قوانین پیش‌بینی نشده در صورتی که از موارد عسر و حرج باشد زوجه می‌تواند تقاضای طلاق کند. ۲۷۴
۲۵. حکم قطعی به طلاق مدت ندارد ولی گواهی قطعی شده عدم سازش دارای سه ماه مهلت است. ۲۷۴

۲۶. طلاق فرع بر اثبات ازدواج است و اثبات ازدواج با اقرار طرفین نیز ممکن است. ۲۷۵
۲۷. در مورد طلاق بهاییان نیز ارجاع به داوری و صدور گواهی عدم امکان سازش ضرورت دارد. ۲۷۵
۲۸. در صورت عدم معرفی داور دادگاه رأساً از بین افراد واجد شرایط اقدام به تعیین داور خواهد کرد. ۲۷۵
۲۹. مراجعه به دادگاه و ارجاع امر به داوری برای اقلیت‌های مذهبی نیز لازم‌الرعایه است. ۲۷۶
۳۰. در صورت انصراف زوج از طلاق، زوجه نمی‌تواند از گواهی عدم امکان سازش استفاده نماید. ۲۷۶
۳۱. طلاق به علت عسر و حرج بائن است. ۲۷۷
۳۲. در مورد حق درخواست طلاق از ناحیه زوجه، فرقی بین ازدواج موقت و دائم زوج با همسر دیگر نیست. ۲۷۷
۳۳. طلاق در ازدواج موقت ۲۷۸
۳۴. فریب در نکاح ۲۷۸
۳۵. چنانچه زوج مجنون بوده و زوجه قیم وی باشد زوجه برای درخواست طلاق قبلاً باید از سمت قیمومت استعفا دهد و سپس تقاضای فسخ نکاح بنماید. ۲۷۸
۳۶. اجازه دادگاه به زوج برای ازدواج مجدد موجب عدم استفاده زوجه از شرط مندرج در قباله نکاحیه برای وکالت در طلاق نمی‌شود. ۲۷۹
۳۷. صرف کراهت و بذل مهریه موجب صدور حکم طلاق نیست مگر عسر و حرج زوج ثابت شود. ۲۷۹
۳۸. اجرای صیغه طلاق موکول به پرداخت حقوق شرعی و قانونی زوجه از جمله مهریه و نفقه است. ۲۸۰
۳۹. مطالبه بخشی از دارایی زوج به هنگام اجرای صیغه طلاق موافق قانون نیست. ۲۸۰
۴۰. اجازه طلاق با الزام زوج به طلاق یا صدور حکم به طلاق دو بحث متفاوت می‌باشند. ۲۸۱
۴۱. در مواردی که دادگاه حکم الزام زوج به طلاق زوجه را صادر می‌کند، ۲۸۲
۴۲. زوجه در صورتی می‌تواند مطالبه اجرت‌المثل نماید که زوج خواهان طلاق باشد. ۲۸۲
۴۳. تعیین مدت اعتبار گواهی عدم و اجرای طلاق ۲۸۳
۴۴. رسیدگی به دادخواست طلاق توافقی که از جانب زوجین به‌وسیله وکیل ۲۸۳
۴۵. در صورتی که با احراز عسر و حرج طلاق واقع شود، این طلاق بائن است ۲۸۴
۴۶. حکم طلاق مشمول مهلت سه ماهه موضوع قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش نیست. ۲۸۵
۴۷. صدور گواهی عدم امکان سازش بدون رعایت قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق، قانونی نیست. ۲۸۵
۴۸. در ازدواج دائمی اقرار زوجین که به‌طور رسمی باشد کافی است ۲۸۶
۴۹. زوجه می‌تواند به وکالت از زوج برای صدور اجازه گواهی عدم امکان سازش به دادگاه مراجعه. ۲۸۷
۵۰. وکیل زوج یا زوجه باید از وکلای دادگستری باشد. ۲۸۷
۵۱. در مورد طلاق اقلیت‌های مذهبی رعایت عادات و قواعد مسلمة الزامی است ۲۸۸
۵۲. تفاوت طلاق ناشی از عسر و حرج با طلاق خلع ۲۸۸
۵۳. انقضای ۴ سال از تاریخ مفقودالاثر شدن زوج کافی برای درخواست طلاق از ناحیه زوجه است. ۲۸۹

۵۴. وکالت ضمن عقد نکاح تا زمانی که عقد نکاح یا وکالت به طرق قانونی منحل نشده معتبر است. ۲۹۰
۵۵. زوجه در صورتی می‌تواند مطالبه اجرت‌المثل نماید که زوج خواهان طلاق باشد. ۲۹۰
۵۶. در مورد کارهایی که به عهده زوجه نیست و با عدم تبرع انجام می‌دهد مستحق دریافت اجرت‌المثل است. ۲۹۱
۵۷. گواهی عدم امکان سازش در مورد زن و شوهر یهودی ۲۹۲
۵۸. رسیدگی به اصل طلاق ۲۹۲
۵۹. اجازه طلاق ۲۹۴
۶۰. مراد از اجبار به طلاق محکوم کردن زوج به طلاق است. ۲۹۴
۶۱. حکم دادگاه مدنی خاص مبنی بر اجازه ثبت طلاق قابل تجدیدنظر است. ۲۹۵
۶۲. ترک خانواده ۲۹۵
۶۳. ازدواج ثبت نشده و تقاضای طلاق آن ۲۹۵
۶۴. حکم به اجبار زوج به طلاق ۲۹۵
۶۵. توافق زوجین در طلاق ۲۹۶
۶۶. حکم به اجبار زوج به طلاق ۲۹۶
۶۷. در صورت تقاضای طلاق از طرف زوج، پس از رسیدگی اجازه طلاق داده می‌شود. ۲۹۷
۶۸. گواهی عدم امکان سازش قبل از ایقاع طلاق برای کلیه اتباع ایران ۲۹۷
۶۹. اختلاف در اصل نکاح و طلاق و صلاحیت دادگاه ۲۹۸
۷۰. گواهی عدم امکان سازش ۲۹۸
۷۱. در مورد غائب مفقودالثر، دادگاه حکم طلاق می‌دهد نه گواهی عدم امکان سازش ۲۹۹
۷۰. حکم طلاقی که در غیاب یکی از زوجین ۳۰۰
۷۱. ثبت طلاق ایرانیان غیرشیعه ۳۰۰
۷۲. ثبت طلاق در دفاتر کنسولی در صورت تراضی زوجین ۳۰۰
۷۳. در صورتی که نسبت به حکم دادگاه خارجی در مورد طلاق ۳۰۱
۷۴. در صورت امتناع زوج از اجرا حکم طلاق نماینده دادگاه با امضاء دفاتر مربوطه آن را به موقع اجرا می‌گذارد. ۳۰۱
۷۵. اثر طلاق واقع شده در ایران در کشور متبوع زن ۳۰۲
۷۲. ارائه دادخواست اعسار یا تقسیط در حین دادخواست طلاق ۳۰۳
۷۳. حق وکالت در طلاق برای زوجه در صورت جنون زوج ۳۰۴
۷۴. صلاحیت دادگاه در دعوای طلاق ۳۰۴
۷۵. تعیین داور در طلاق وکالتی و طلاق عسر و حرج ۳۰۵
۷۶. جمع تنصیف دارایی زوج با اجرت‌المثل ایام زندگی مشترک زوجه ۳۰۵
۷۷. عدم حضور زوج در دفترخانه برای طلاق توافقی پس از صدور رأی ۳۰۶

۳۰۷.....	۷۸. ارجاع گواهی‌های عدم امکان سازش توافقی جهت سازش به داوری و یا مراکز مشاوره
۳۰۸.....	۷۹. خودداری زوج از انجام تعهدات در گواهی عدم امکان سازش
۳۰۸.....	۸۰. امتناع زوجه از حضور در پزشکی قانونی جهت احراز وجود جنین یا عدم وجود جنین در پرونده طلاق
۳۰۹.....	۸۱. تعیین تکلیف حقوق مالی زوجه در دادخواست طلاق
۳۱۰.....	۸۲. درخواست نخله در صورتی که طلاق به درخواست زوجه نباشد
۳۱۰.....	۸۳. مجهول‌المکان بودن زوج و امتناع از مراجعه به دفتر طلاق
۳۱۱.....	۸۴. شمول ماده ۳۵ قانون حمایت خانواده در خصوص طلاق به درخواست زوج یا طلاق توافقی
۳۱۲.....	۸۵. منظور از «حکم طلاق» مذکور در ماده ۳۳ قانون حمایت خانواده مصوب ۹۱/۱۲/۱
۳۱۳.....	۸۶. رعایت ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده مصوب ۹۱ در خصوص طلاق
۳۱۳.....	۸۷. طلاق به دلیل عسر و حرج
۳۱۴.....	۸۸. طلاق در پی سوء رفتار یا سوء معاشرت
۳۱۵.....	۸۹. ضرورت داوری در طلاق وکالتی و طلاق عسر و حرج
۳۱۵.....	۹۰. طلاق و تنصیف اموال
۳۱۷.....	۹۱. عدم حضور زوج در دفترخانه برای طلاق در پی صدور گواهی عدم امکان سازش
۳۱۷.....	۹۲. ضرورت اخذ گواهی عدم امکان سازش در طلاق وکالتی
۳۱۸.....	۹۳. تقاضای مجدد طلاق خلع پس از رجوع از بذل
۳۱۹.....	۹۴. مرجع صالح صدور گواهی عدم امکان سازش
۳۱۹.....	۹۵. عدم وکالت زوجه در طلاق و عدم حضور زوج
۳۲۰.....	۹۶. حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش
۳۲۱.....	۹۷. مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش
۳۲۳.....	۹۸. مصادیق رفتار موجب کراهت در طلاق خلع و مبارات
۳۲۴.....	دعاوی طلاق در قوانین و مقررات قانونی
۳۲۶.....	از قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱
۳۲۶.....	فصل اول - دادگاه خانواده
۳۳۰.....	فصل دوم - مراکز مشاوره خانوادگی
۳۳۱.....	فصل سوم - ازدواج
۳۳۲.....	فصل چهارم - طلاق
۳۳۶.....	فصل پنجم - حضانت و نگهداری اطفال و نفقه
۳۳۷.....	فصل ششم - حقوق وظیفه و مستمری
۳۳۸.....	فصل هفتم - مقررات کیفری
۳۴۱.....	آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده ۱۳۹۱

۳۵۶.....	فصل چهارم - نحوه ملاقات والدین با طفل
۳۵۷.....	قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳.....
۳۶۷.....	آیین‌نامه قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳.....
۳۷۰.....	از قانون مدنی.....
۳۷۶.....	منابع و مأخذ.....

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی متفاوت است، با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود که البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به‌صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی قبل از خروج از دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی وارد مرحله کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با ورود به میدان کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی‌تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی حقوق، بعد از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، همین رویه قضائی است؛ به عبارت دیگر مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به‌صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خواننده قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی نمی‌تواند بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع روح زنده و محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول است و غفلت از این حوزه به قیمت عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان تمام خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظیفه فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به‌صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به‌صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید. در راستای تأمین این هدف مجموعه‌ای از کتاب‌ها هرکدام تحت عنوان کلی «دعوی... در رویه دادگاه‌ها» شامل موارد زیر تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آراء اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.
مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پر بار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات